

Briuselis, 2018 05 23
COM(2018) 422 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

**dėl 2018 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos
su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Rumunijos konvergencijos programos**

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2018 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Rumunijos konvergencijos programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją²,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas³,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradėdamas 2018 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2018 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Rumunija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2018 m. kovo 7 d. paskelbta 2018 m. Rumunijos ataskaita⁴. Joje įvertinta Rumunijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2017 m. liepos 11 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² COM(2018) 422 *final*.

³ P8_TA(2018)0077 ir P8_TA(2018)0078.

⁴ SWD(2018) 221 *final*.

skirtas rekomendacijas, ir Rumunijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;

- (3) 2018 m. gegužės 10 d. Rumunija pateikė 2018 m. nacionalinę reformų programą, o 2018 m. gegužės 14 d. – 2018 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁵ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse⁶;
- (5) šiuo metu Rumunijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2018 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato, kad nominalus deficitas 2018 m. sieks 2,95 % BVP, o vėliau palaipsniui sumažės iki 1,45 % BVP 2021 m. Vidutinio laikotarpio biudžeto tikslas, t. y. 1 % BVP struktūrinis deficitas, nebus pasiektas iki programos laikotarpio pabaigos 2021 m. Numatoma, kad perskaičiuotas struktūrinis balansas 2021 m. sieks -2,1 %. Konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2021 m. ir toliau neviršys 40 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus. Be to, priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus, nepakankamai konkretizuotos;
- (6) 2017 m. birželio 16 d. pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 121 straipsnio 4 dalį Taryba nusprendė, kad 2016 m. Rumunijoje buvo didelis pastebėtas nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo. Atsižvelgdama į nustatytą didelį nukrypimą, 2017 m. birželio 16 d. Taryba Rumunijai rekomendavo imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad 2017 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁷ nominalus augimas neviršytų 3,3 %, o tai atitiktų 0,5 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. 2017 m. gruodžio 5 d. Taryba padarė išvadą, kad Rumunija nesiėmė veiksmingų priemonių, kuriomis būtų atsižvelgiama į 2017 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendaciją, ir pateikė patikslintą rekomendaciją. Naujoje rekomendacijoje Taryba paprašė Rumunijos imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad 2018 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 3,3 %, o tai atitiktų 0,8 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. 2018 m. birželio XX d. Taryba padarė išvadą, kad Rumunija nesiėmė veiksmingų priemonių, kuriomis būtų atsižvelgiama į 2017 m.

⁵ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁶ COM(2014) 494 *final*.

⁷ Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos atmetus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai kompensuojamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per 4 metų laikotarpį. Įtraukiamos diskrecinės pajamų priemonės arba teisės aktais nustatytas pajamų didėjimas. Vienkartinės tiek pajamų, tiek išlaidų priemonės pasidengia tarpusavyje.

gruodžio 5 d. Tarybos rekomendaciją. Be to, remiantis 2017 m. rezultatų duomenimis nustatyta, kad 2017 m. Rumunija labai nukrypo rekomenduoto koregavimo. Remdamasi SESV 121 straipsnio 4 dalimi ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 10 straipsnio 2 dalimi, 2018 m. gegužės 23 d. Komisija pateikė įspėjimą Rumunijai, kad 2017 m. pastebėtas didelis nukrypimas nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo. 2018 m. birželio XX d. Taryba priėmė tolesnę rekomendaciją, kurioje patvirtinama būtinybė Rumunijai imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad 2018 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 3,3 %, o tai atitiktų 0,8 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2018 m. nuo tos rekomendacijos bus nukrypta;

- (7) 2018 m. birželio XX d. Taryba rekomendavo Rumunijai imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad 2019 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 5,1 %, o tai atitiktų 0,8 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2019 m. nuo to reikalavimo bus nukrypta. Be to, Komisijos 2018 m. pavasario prognozėje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2018 m. ir 2019 m. sieks 3,4 % BVP ir 3,8 % BVP, t. y. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Apskritai Taryba laikosi nuomonės, kad, siekiant laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų ir atsižvelgiant į smarkiai pablogėjusią fiskalinę perspektyvą, remiantis 2018 m. birželio XX d. Rumunijai pateikta rekomendacija dėl didelio pastebėto nukrypimo nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, ištaisymo, nuo 2018 m. reikės imtis svarbių tolesnių priemonių;
- (8) nors būtina užtikrinti atsakingą fiskalinės politikos formavimą, planuojant Rumunijos biudžetą nuolat ignoruojami fiskalinės sistemos reikalavimai. Rumunijos fiskalinės atsakomybės įstatymu į nacionalinės teisės aktus perkeliama fiskalinio susitarimo nuostatos. To įstatymo taisyklės parengtos tinkamai, tačiau praktikoje jų dažnai nesilaikoma. 2016 m. struktūrinis deficitas viršijo vidutinio laikotarpio tikslą ir buvo pažeista deficito taisyklė. Tiek 2017 m., tiek 2018 m. biudžetuose buvo siekiama maždaug 3 % BVP nominalaus deficito tikslo, o tai reiškė struktūrinio balanso pablogėjimą nesilaikant taisyklės. Abu 2017 m. atlikti biudžeto pakeitimai neatitiko taisyklių, pagal kurias atitinkamai draudžiama didinti viršutines nominalaus ir pirminio deficito ribas, taip pat didinti personalo ir bendras valdžios sektoriaus išlaidas per einamuosius finansinius metus. Be to, kaip ir ankstesniais metais, 2017 m. atnaujinta fiskalinė strategija Parlamentui buvo pateikta gerokai po teisės aktuose nustatyto termino, todėl planuojat biudžetą nesuteikta galimybės atsižvelgti į ilgesnio laikotarpio perspektyvą;
- (9) mokesinės prievolės, ypač pridėtinės vertės mokesčio, toliau vykdomos prastai. Per pastaruosius metus Rumunija padarė ribotą pažangą įgyvendindama jai skirtą pakartotinę rekomendaciją gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir mokesčių surinkimą. Skirtumas tarp teoriškai numatomų ir faktiškai surenkamų pajamų iš pridėtinės vertės mokesčio tebėra labai didelis. Siekdamas pagerinti prievolių vykdymą, valdžios institucijos įdiegė mokėjimus dalimis. Ši galimybė neprivaloma, išskyrus nemokias įmones ir mokesčių mokėtojus, turinčius didelių neįvykdytų pridėtinės vertės mokesčio įsipareigojimų. Tačiau ši priemonė kol kas neatnešė reikšmingų rezultatų. Vis dar nepradėtas su mokesčių administratoriaus informacinių technologijų sistema sujungtų elektroninių kasos aparatų diegimas;
- (10) finansų sektoriaus būklė toliau gerėjo, tačiau kai kuriuos pokyčius būtina stebėti. Bankų sektorius turi pakankamai kapitalo, pagerėjo turto kokybė. Tačiau reikia

atidžiai stebėti keletą vykdomų teisėkūros iniciatyvų, kurios gali neigiamai paveikti neveiksnių paskolų perdavimą, kreditus ir investicijas. Pastaruoju metu sumažinus įmokas į iš anksto finansuojamus antros pakopos pensijų fondus, buvo išspręstos trumpalaikės fiskalinės problemos, tačiau tas sumažinimas gali neigiamai atsiliiepti kapitalo rinkų plėtrai;

- (11) užimtumas augo, o darbo jėgos pasiūla dėl demografinio senėjimo ir emigracijos mažėjo, todėl darbo rinkoje didėjo įtampa. Tačiau Rumunijoje yra daug neišnaudoto darbo jėgos potencialo, o kai kurioms grupėms, pvz., jaunimui, romams, ilgalaikiams bedarbiams ir neįgaliesiems, sunku patekti į darbo rinką. Pernai Rumunija padarė nedidelę pažangą įgyvendindama jai skirtą rekomendaciją tobulinti labiausiai nuo darbo rinkos nutolusioms grupėms skirtą aktyvumo skatinimo veiklą ir integruotas viešąsias paslaugas. Nepaisant didesnių finansinių paskatų judumo programoms, dalyvavimas aktyvioje darbo rinkos politikoje išliko labai pasyvus, o administracinė našta – didelė. Vietos reikšmės viešųjų darbų programos tik šiek tiek padėjo ugdyti atitinkamus įgūdžius ir remti perėjimą prie standartinių darbo santykių. Nėra ilgalaikių bedarbių ir socialinės paramos gavėjų bylų valdymo sistemos. Valstybinių užimtumo tarnybų ir socialinių bei švietimo paslaugų teikėjų ir išorės paslaugų teikėjų bendradarbiavimas atitinkamai yra ribotas;
- (12) labai didelė skurdo arba socialinės atskirties rizika. Ši rizika didžiausia šeimoms su vaikais, neįgaliesiems, romams ir kaimo gyventojams. Toliau egzistuoja didelė pajamų nelygybė, be kita ko, dėl menko mokesčių ir socialinių išmokų sistemos poveikio mažinant rinkos pajamų nelygybę. Socialinis bazinis indeksas, pagal kurį apskaičiuojamos pagrindinės socialinės išmokos, nebuvo atnaujintas nuo 2008 m. Įstatymu dėl minimalių įtraukties pajamų, kuris turėjo įsigalioti 2018 m., būtų didinama socialinės paramos aprėptis ir adekvatumas. Tačiau šio įstatymo įsigaliojimas nukeltas daugiau nei metams. Dėl trumpesnio pensinio amžiaus moterys sukaupta mažiau teisių į pensijų išmokas, auga vyresnio amžiaus žmonių skurdas, didėja vyrų ir moterų užimtumo skirtumas;
- (13) socialinių partnerių dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant ekonomines ir socialines reformas labai ribotas. Į jų nuomones dažnai nėra atsižvelgiama, net jei jos yra panašios. Kolektyvinių derybų sistema Rumunijoje nepadedą kurti gerai veikiančios darbo santykių sistemos. Socialiniam dialogui būdinga tai, kad kolektyvinės derybos, ypač sektorių lygmeniu, vyksta retai, o profesinės sąjungos ir darbdavių organizacijos turi mažai narių. Vienos iš pagrindinių veiksmingesnio socialinio dialogo kliūčių – aukštos atstovavimo ribos ir neaiškus sektorių apibrėžimas. Iki šiol padaryta nedaug pažangos rengiant teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų siekiama tobulinti sistemą;
- (14) per pastaruosius kelerius metus minimalusis darbo užmokestis buvo kelis kartus padidintas savo nuožiūra. Nuo 2015 m. grynasis minimalusis darbo užmokestis išaugo daugiau nei 60 %. 2017 m. minimalųjį darbo užmokestį gavo maždaug 30 % darbuotojų, o tai reiškia, kad darbo užmokesčio spektras yra labai siauras. Socialiniai partneriai pritarė pasiūlymui dėl objektyvaus minimaliojo darbo užmokesčio didinimo mechanizmo, tačiau Vyriausybė jo netaiko;
- (15) įgūdžių pasiūla neatitinka ekonomikos poreikių. Žemas pagrindinių ir skaitmeninių įgūdžių lygis neigiamai atsiliepia konkurencingumui, užimtumui ir konvergencijai. Dalyvavimas suaugusiųjų mokymo programose labai pasyvus. Neparengtas mechanizmas, kuris aktyvią darbo rinkos politiką pritaikytų prie įgūdžių paklausos, o gebėjimas numatyti, kokių įgūdžių reikės ateityje, ir įvertinti numatomą naujų technologijų poveikį yra menkas. Profesinis rengimas ir mokymas tebėra vertinami

kaip antra pasirinkimo galimybė, be to, nėra pakankamai priderinti prie darbo rinkos poreikių ir regionų ar sektorių specializacijos strategijų;

- (16) prastas švietimo sistemos veikimas prisideda prie didelės galimybių nelygybės ir turi įtakos Rumunijos ilgalaikėms augimo perspektyvoms. Būtina siekti kokybiško įtraukaus bendrojo švietimo ir sudaryti geresnes galimybes juo naudotis, ypač romams ir kaimo vietovėse gyvenantiems vaikams. Vis dar neparengta stebėsenos metodika, kuri padėtų kovoti su segregacija mokyklose. Švietimo ir mokymo programų nebaigusiu asmenų skaičius mažėja, tačiau tebėra didelis. Kuriamas ankstyvo įspėjimo mechanizmas, kuris turi padėti nustatyti vaikus, kuriems gresia pavojus nebaigti mokyklos, tačiau švietimo kokybei skiriama mažai dėmesio. Nors buvo imtasi tam tikrų priemonių, mokyklinio ugdymo ir aukštojo mokslo srityse sunku užtikrinti kokybę. Aukštąjį išsilavinimą įgyja labai mažai asmenų. Investicijos į švietimą palyginti mažos, tinkamos paramos ypač trūksta palankių sąlygų neturinčioms mokykloms;
- (17) gyventojų sveikatos būklė pagerėjo, tačiau vis dar atsilieka nuo ES standartų. Tebėra sunku gauti sveikatos priežiūros paslaugas, o tai neigiamai atsiliepia vaikų raidai, darbingų asmenų galimybėms įsidarbinti ir vyresnių žmonių sveikatai. Sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumą riboja mažas finansavimas ir neefektyvus išteklių naudojimas, taip pat didelis gydytojų ir slaugytojų trūkumas. Sveikatos priežiūros paslaugas gauti sudėtinga dėl paplitusio neoficialaus atlygio, taip pat dėl atstumo iki sveikatos infrastruktūros. Rumunija padarė tam tikrą jai skirtos rekomendacijos pažaboti neoficialų atlygį įgyvendinimo pažangą ir diegia stebėsenos mechanizmą, nors jo faktinį poveikį dar reikės įvertinti. Pažanga įgyvendinant šaliai skirtą rekomendaciją persiorientuoti į ambulatorinę priežiūrą kol kas yra nedidelė. Vykdomą nacionalinės sveikatos strategijos įgyvendinimą temdo prioritetų kaita ir prastas investicijų planavimas;
- (18) strateginiam planavimui, viešų konsultacijų procesui ir reglamentavimo poveikio vertinimui tebėra būdingi trūkumai, susiję su politikos parengimu, įgyvendinimu ir stebėseną. Tai neigiamai atsiliepia reglamentavimo kokybei ir nuspėjamumui. Be to, dažni teisės aktų pakeitimai, pvz., mokesčių kodekso pakeitimai, slegia verslo aplinką. Suinteresuotosios šalys vangiai dalyvauja rengiant ir įgyvendinant reformas, retai pasitelkiamas tikras dialogas, nors visos tam būtinos institucinės struktūros egzistuoja. Per viešas konsultacijas suinteresuotųjų šalių pareikštų nuomonių nagrinėjimo mechanizmas neužtikrina, kad į tą nuomonę būtų tinkamai atsižvelgiama. Konkretus naujausias pavyzdys – nebuvo atsižvelgta į pasiūlymą dėl objektyvaus minimaliojo darbo užmokesčio didinimo mechanizmo, kuriam pritarė socialiniai partneriai ir kuris būtų padėjęs laikytis šaliai skirtos rekomendacijos. Viešojo administravimo reformos nedavė apčiuopiamų rezultatų. Buvo atidėtas svarbaus teisės akto dėl viešojo administravimo srities žmogiškųjų išteklių valdymo priėmimas. Vyriausybės generalinis sekretoriatas kontroliuojant politikos formavimo kokybę atlieka nedidelį vaidmenį;
- (19) Rumunijos augimo perspektyvas riboja prasta infrastruktūros, be kita ko, transporto, atliekų ir nuotekų sektoriuose, kokybė. Viešosios investicijos nelabai efektyvios, ypač kalbant apie šios srities projektų rengimą ir pirmenybės nustatymą. Bendra kelių, geležinkelių ir vandens kelių infrastruktūros būklė ir patikimumas tebėra prasti, o transporto sektoriaus reforma įgyvendinama labai lėtai. Atliekų tvarkymo reforma taip pat įgyvendinama lėtai, o kietųjų atliekų ir nuotekų sektoriuose susiduriama su panašiomis problemomis. Numatoma, kad generalinis transporto planas ir nacionalinis atliekų tvarkymo planas taps patikimu investicijų orientyru ir padės stiprinti šių

sektorių administracinius gebėjimus, tačiau projekto rengimas kol kas nelabai atitinka strateginį planavimą. Rumunija padarė nedidelę jai skirtas rekomendacijos tobulinti viešųjų investicijų srities projektų pirmenybės nustatymo ir rengimo procesus;

- (20) vienas iš svarbiausių klausimų sprendžiant pagrindines Rumunijos politikos problemas, įskaitant veiksmingų viešųjų išlaidų užtikrinimą, kovą su korupcija, inovacijų ir tvaraus ir integracinio augimo skatinimą, yra būtinybė užtikrinti veiksmingus ir skaidrius viešuosius pirkimus. Rumunija padarė tam tikrą pažangą įgyvendindama jai skirtą rekomendaciją įgyvendinti viešųjų pirkimų strategiją, tačiau planas kol kas įgyvendintas ne iki galo. Be to, vis dar neišspręsti klausimai, susiję su viešųjų pirkimų efektyvumu ir strateginio naudojimo skatinimu, veiksmingu auditu ir sukčiavimo kontrole. Būtina toliau stebėti, kad taikomos priemonės būtų tvarios, o įgyvendinamos reformos – negrįžtamos. Su viešaisiais pirkimais susiję efektyvumo ir skaidrumo klausimai ypač aktualūs kalbant apie dideles investicijas į sveikatos priežiūros infrastruktūrą Jasų, Klužo ir Krajovos regioninėse ligoninėse;
- (21) ypatingos svarbos infrastruktūros sektoriuose, kaip antai energijos ir geležinkelių transporto, pagrindinis vaidmuo tenka valstybės valdomoms įmonėms. Tačiau jų veiklos ir finansiniai rezultatai yra prastesni nei partnerių iš privačiojo sektoriaus. Pastaruoju metu valstybės valdomų įmonių bendrasis valdymas gerokai susilpnėjo, o tai naikina pažangą, padarytą įgyvendinant 2015 ir 2016 m. šaliai skirtas rekomendacijas. Naujasis teisės aktas ne tik taikomas neryžtingai, bet ir nuolat vyksta mėginimai kai kurias įmones išimties tvarka atleisti nuo jo taikymo. Be to, nukeltas valstybės valdomų įmonių finansinių duomenų paskelbimas. Todėl pablogėjo pagrindinės sąlygos, kuriomis skatinamas efektyvus viešųjų išteklių naudojimas, ir atsirado spragų, leidžiančių priimti iškreiptus investicinius sprendimus. 2018 m. vasario mėn. Konstitucinis Teismas paragino Parlamentą peržiūrėti pirmiau minėtas išimtis;
- (22) per pastaruosius metus įvykę pokyčiai privertė rimtai suabejoti, ar didelė pažanga, kurią Rumunija padarė įgyvendindama savo teismų sistemos reformą ir kovodama su aukšto lygio korupcija, yra negrįžtama ir tvari. Teismų nepriklausomumui keliamas pavojus, teisminėms institucijoms ir kovos su korupcija teisiniam pagrindui daromas spaudimas, o likusių problemų sprendimo pažanga toliau stabdoma. Pagal įgyvendinamą 2016–2020 m. nacionalinę kovos su korupcija strategiją rengiant tolesnes priemones, skirtas korupcijos prevencijai ir kovai su korupcija, daroma techninio lygmens pažanga, tačiau būtina apčiuopiamesnė politinė parama, kadangi viešojo sektoriaus korupcijos ir valdymo problemos tebėra aktualios visais lygmenimis ir yra vienos svarbiausių verslo aplinkai;
- (23) pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą Komisija toliau stebi teismų reformą ir kovą su korupcija Rumunijoje. Todėl šios sritys neįtraukiamos į Rumunijai skirtas rekomendacijas, tačiau jos yra svarbios siekiant šalyje sukurti palankią socialinę ir ekonominę aplinką;
- (24) per 2018 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Rumunijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2018 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2018 m. konvergencijos programą, 2018 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Rumunija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Rumunijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;

(25) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2018 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė⁸ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Rumunijai 2018–2019 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad būtų laikomasi 2018 m. birželio XX d. Tarybos rekomendacijos dėl didelio nukrypimo nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, ištaisymo. Užtikrinti visapusišką fiskalinės sistemos taikymą. Gerinti mokestinių prievolių vykdymą ir mokesčių surinkimą.
2. Užbaigti minimalių įtraukties pajamų reformą. Gerinti socialinio dialogo veikimą. Užtikrinti objektyviais kriterijais pagrįstą minimalaus darbo užmokesčio nustatymą. Sudaryti geresnes sąlygas tobulinti įgūdžius ir naudotis kokybiško bendrojo švietimo sistema, ypač romams ir kaimo vietovėse gyvenantiems vaikams. Didinti galimybes gauti sveikatos priežiūros paslaugas, be kita ko, persiorientuojant į ambulatorinę priežiūrą.
3. Didinti sprendimų priėmimo proceso nuspėjamumą, užtikrinant, kad būtų sistemingai ir veiksmingai atliekamas reglamentavimo poveikio vertinimas ir organizuojamos suinteresuotųjų šalių konsultacijos, o suinteresuotosios šalys būtų įtraukiamos į reformų rengimo ir įgyvendinimo procesą. Tobulinti stambių infrastruktūros projektų rengimą ir pirmenybės nustatymą, spartinti tokių projektų įgyvendinimą, ypač transporto, atliekų ir nuotekų sektoriuose. Didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir efektyvumą. Stiprinti valstybės valdomų įmonių bendrąjį valdymą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

⁸ Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.